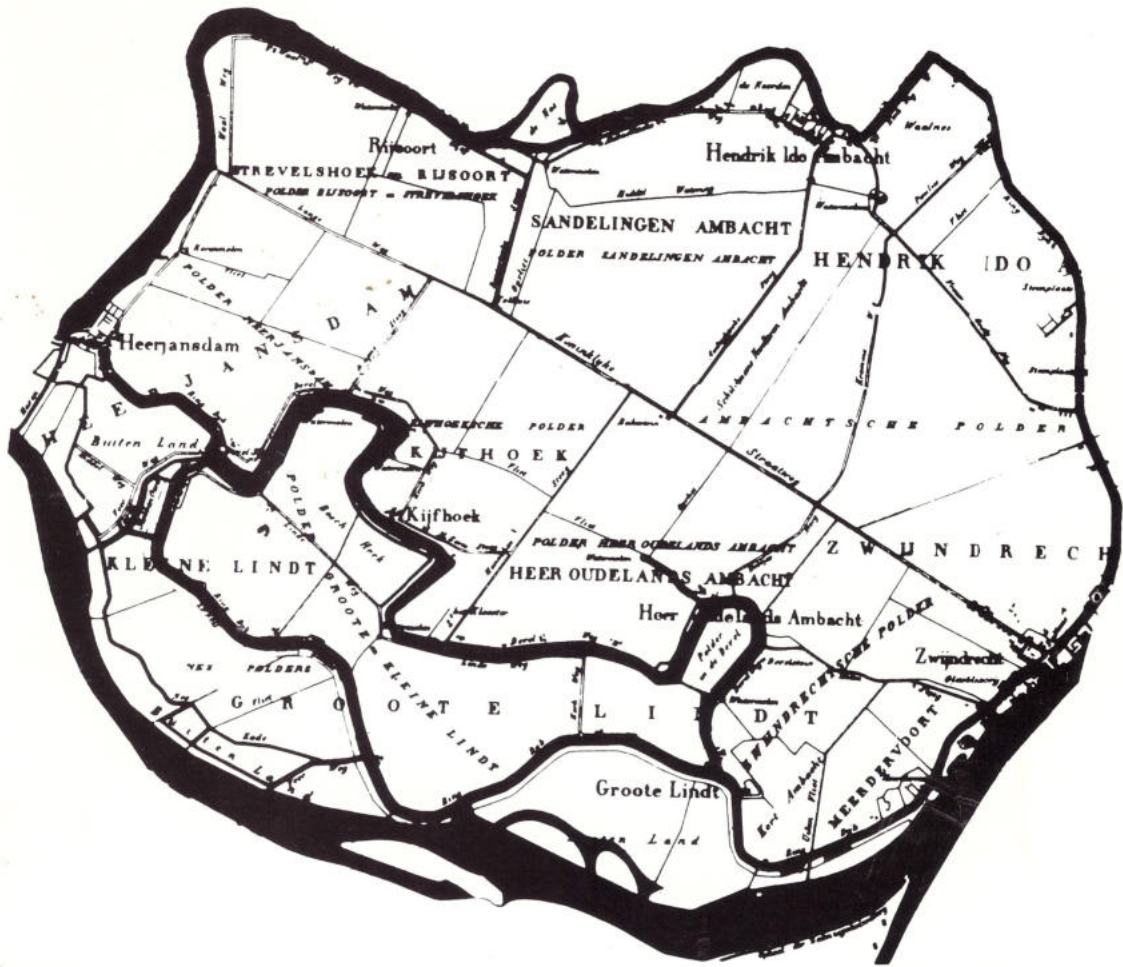

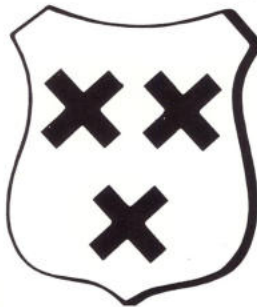
Swindrecht Were

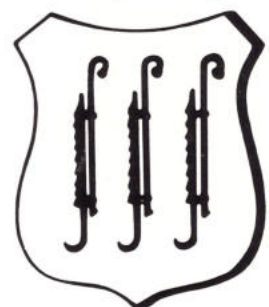
Heerjansdam

Hendrik Ido Ambacht

Zwijndrecht

Uitgave van: Historisch Genootschap, Hendrik Ido Ambacht
 Historische Vereniging, Zwijndrecht
 Jaargang 7 nr. 1
 april 1993

Swindregt Were

I N H O U D :

Herberg "De Zwaan" aan de Langeweg- straat	blz. 2
"Meester Huizing" van de 2e Openba- re lagere school aan de Wepsterlaan	blz. 14
De april-mei-staking in Zwijndrecht	blz. 21
Bericht aan de lezer	blz. 31
Colofon	blz. 36

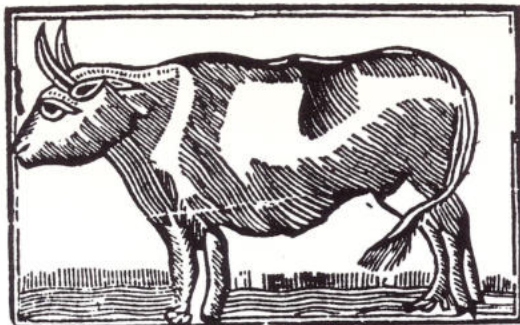
*

Herberg "De Zwaan", aan de Langewegstraat.

Enkele van de oudste huizen in Zwijndrecht staan naast elkaar aan de Rotterdamseweg. Het pand nummer 53, voor velen beter bekend als het huis van tandarts Van Gent, mag zich van dit rijtje het oudste noemen. Hoewel het in de loop der tijd vele malen is verbouwd, bleek bij een recente verbouwing, dat fundering, muren en kelder waarschijnlijk nog grotendeels origineel zijn.

Met zekerheid kan worden vastgesteld dat reeds in 1764 op deze plaats een huis staat. In een verkoopacte van die datum, aanwezig in het oud-rechterlijk archief van H.I. Ambacht, wordt het huis als volgt omschreven: "een geheel huijs, schuur, stalling en bergh met de annexe, boomgaard en erf, waaruit gehangen heeft "de Vergulde Swaan", staande en gelegen aan de Langewegstraat, digt bij Swindregt, belend aan ene zijde door het padt van het Slagtveld".

VERKOPINGE
Van
BEESTEN,
Onder HENDRIK Jdo
A M B A G T.

Op Vrydag den 26 Februij 1773.

Jerand van Dam en Cornelis Schunckel, Lyn
VAn Meninge ten overstaan van
Schout en Schepenen van HENDRIK Jdo Ambagt, in 't
Openbaar en Op-Dag te Verkoopen:

*50 Gabelende & Berden, Te halfhuysen, al Waere
Lijnde alle Hollandse Waan, en Waan Van den
Dag der Eeteling Sal Lyn, Den 1^{en} Novemb: 1773*

Imand genegen zijnde eenige van de
zelve te kopen komen ten Dage voorn: ten huise van Antonius Vlas-
blom, Hospis in de Herberg de Swaan aan de Langeweg by Swijndregt,
onder Hendrik Jdo voorn: smiddags om 1 uur presies.

Zeg het Voort.

Te Dordrecht, Gedrukt by Hendrik de Koning, Boekverkoper op de Voor-
straat by de Vuylpoort, in den gekroonden Juchten Bybel.

Het vermoeden, dat hiër sprake is van een herberg, wordt door latere acten bevestigd. Dit deel van Zwijndrecht heet in die jaren "Schildemanskinderen Ambagt" en valt onder de jurisdictie van H.I. Ambacht. De herberg ligt op een gunstig punt, vlakbij het tolhek, op de route naar het veer met Dordrecht. ➔ zie kaart situatie tussen 1813 en 1832.

Afbeelding van " een huis en erf aan de Langeweg te Zwijndrecht," eind 1700.

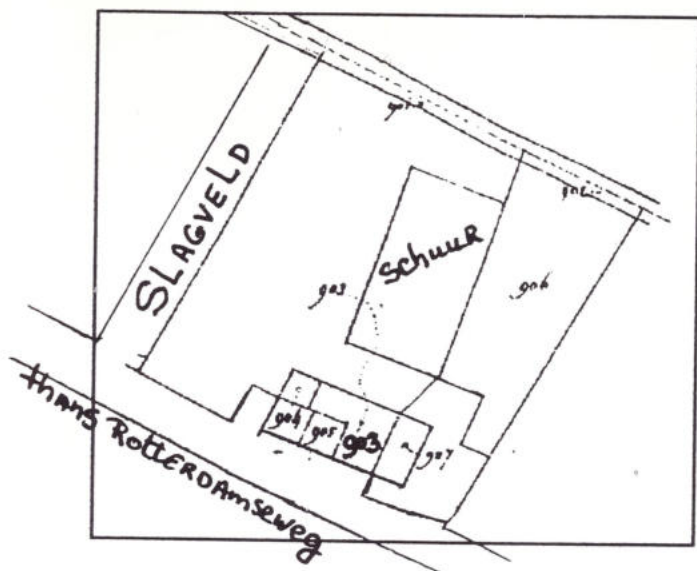
Maria Luijters, weduwe van Willem Vlasblom, schepen van H.I.Ambacht, koopt het huis van haar broer Pieter. Zij overlijdt omstreeks 1769 en laat het huis en de herberg na aan haar zoon Anthonius Vlasblom, eveneens schepen van H.I. Ambacht. Hij verandert de naam van de herberg in "de Swaan". Er worden regelmatig, ten overstaan van Schout & Schepenen, boeldagen en verkoopdagen van paarden en beesten gehouden.

Anthonius Vlasblom is weduwnaar en bewoont het huis met zijn enig kind, zijn dochter Maaijke. In 1784 wordt hij voor 1/3 deel erfgenaam van de nalatenschap van zijn oom Ds. Arnoldus van der Heijden. Ds. Van der Heyden ligt begraven in de Oude Kerk te Zwijndrecht. Op 17 september 1788 overlijdt Anthonius Vlasblom en zijn dochter is erfgenaam van zijn niet onaanzienlijke bezittingen. Daar zij nog minderjarig is, heeft hij in zijn testament zijn broer Cornelis, waartsman van H.I. Ambacht en Cornelis Welboren, schepen van H.I. Ambacht, tot haar voogden benoemd. De nalatenschap bestaat uit enige huizen, waaronder "de Swaan", een bouwmanswoning en veel zaai- en weiland in Heer Oudelands- en Hendrik Ido Ambacht.

Door de gedetailleerde beschrijving van de inventaris, komen we veel te weten over het huis en de herberg "de Swaan". Het huis bestaat uit een voorhuis, een kamer, keuken, gang, kamertje, opkamertje, boenhuis, zolder en een enorme schuur. Hoewel zich in het hele huis veel serviesgoed en glaswerk bevindt, is de herberg waarschijnlijk in het voorhuis gevestigd. Daar bevinden zich o.a. een toonbank, 3 koperen koffiekannen, een trekpot, een theeblaadje, kop- en schotels, delftse schotels, wijn- en bierglazen en een damspel.

De voogden van Maaijke Vlasblom maken jaarlijks een afrekening van inkomsten en uitgaven op. Bij de onkostenspecificatie van het jaar 1790 bevindt zich een niet onaanzienlijke post voor "reparatie aan het huis "de Swaan". Hieruit blijkt, dat het huis in dat jaar grondig is verbouwd. Er is een post voor de levering van 20.000 stenen, voor tras en kalk, voor pek en voor het maken van 22 roeden rieten dak. Ook is de pomp "verboort". Het huis wordt inmiddels bewoond door haar oom en voogd Cornelis Vlasblom.

In oktober 1791 trouwt Maaijke Vlasblom, buiten gemeenschap van goederen, met de predikant Johan Adolph Fredrik Monhemius. Zij vertrekt met haar echtgenoot naar Zoelen.

In 1822 komt zij met man en kinderen vanuit Maasbommel naar Heer Oudelands Ambacht. Het gezin betreft er de bouwman-woning, die zij van haar vader erfde. Monhemius is dan "rustend predikant". Na zijn overlijden in 1832, gaat zij op de Ringdijk in Zwijndrecht wonen.

Het huis met de herberg "de Zwaan" is dan nog steeds haar eigendom. Zij verkoopt het op 4 maart 1843 voor 3000 gulden aan haar zoon, Mari Petrus Monhemius, voerman te Zwijndrecht. In de verkoopacte wordt gesproken van "de herberg en uitspanning genaamd "De Zwaan", bestaande uit een huis, schuur of wagenhuis, stalling en verdere getimmerten, met erf en tuin, staande en gelegen aan de Grote Weg nabij de eerste tol te Zwijndrecht". Hij krijgt hypotheek van Hendrik Vliegenthart, tapper in Dordrecht en verhuurt de herberg vervolgens aan Jacobus van Wijngaarden, tapper te Zwijndrecht, voor 350 gulden per jaar.

Mari Petrus Monhemius overlijdt op 10 oktober 1845, 30 jaar oud en ongehuwd. Wegens het in gebreke blijven van de betaling der interesten wordt de herberg tijdens een openbare veiling op 16 maart 1846 op verzoek van Hendrik Vliegenthart verkocht. Maaijke Vlasblom overlijdt kort na haar zoon, op 23 juli 1846. Van haar erfenis is dan niet veel meer over.

De nieuwe eigenaar van "De Zwaan" wordt Pieter Driessen. Hij is van beroep timmerman en heeft een timmermanswerkplaats op een belendend perceel. Hij is, op grond van de veilingvoorwaarden, verplicht het huurcontract met Jacobus van Wijngaarden over te nemen. Van Wijngaarden overlijdt in juni 1849, waarna Pieter Driessen de herberg verbouwt tot drie afzonderlijk woonhuizen, die hij verhuurt. Eén der huurders is Ari van Rijs, bouwman te Zwijndrecht. Aan de Slagveldkant wordt een spuithuisje voor de brandweer bijgebouwd, dat door de gemeente wordt gehuurd. ➔ zie kadastrale kaart 1854. De naam "De Zwaan" wordt hierna, ook in transport-acten, niet meer gebruikt.

Het Slagveld/hoek Rotterdamseweg rond de eeuwwisseling. Uiterst rechts het pakhuis "de Franse School". Ernaast (met ooievaarsnest op het dak) de rijtuig- en wagenmakerij van J.E. François. Links de boerderij van Schouten.

Na het overlijden van Pieter Driessen in 1853, verkopen zijn kinderen de panden en de grond. De gemeente Zwijndrecht heeft belangstelling om het spuihuis aan te kopen. Doordat het alleen in combinatie met het woonhuis te koop is, gaat dit niet door. De vroegere herberg, met de er achter gelegen grote schuur en het erf worden voor 2200 gulden verkocht. Het spuihuis, in combinatie met het er naastgelegen huis, voor 820 gulden. Eigenaar van beiden wordt Ari van Rijs. Hij zal het gebruik van de pomp door de bewoners van de naastgelegen woningen moeten gedogen en het onderhoud ervan voor zijn rekening dienen te nemen. Het huisje rechts van de voormalige herberg, met de erachter liggende tuinbouwgrond, wordt gekocht door de tuinder Anthonij Baan.

In november 1855 verkoopt Ari van Rijs, voor 200 gulden, een stuk van de bij zijn huis behorende grond, grenzend aan het Slagveld. Koper is de chirurgijn Aart van Nugteren, als gemachtigde van het bestuur van de zojuist opgerichte Bijzondere School voor Middelbaar Onderwijs te Zwijndrecht. De stichters laten een gebouw zetten dat "ingerigt wordt tot schoollokaal". ➔ zie kadastrale hulpkaart 1874. Deze middelbare school is een zgn. "Franse School". Over dit type onderwijs vermeldt Dr.P.Th.F.M. Boekholt in zijn boek "Onderwijs Geschiedenis" onder meer het volgende: "naast de Latijnse school was er ter voorbereiding op beroepen in handel en nijverheid de Franse school, zo genoemd omdat de Franse taal, de taal voor de internationale communicatie, er hoofdvak was".

De school is geen lang leven beschoren en wordt na enkele jaren al weer opgeheven. Namens het schoolbestuur verkoopt Aart van Nugteren het pand in 1860 aan Marinus Kavelaars. Hij is één der mede-oprichters van de school en eigenaar van de bierbrouwerij "De Hand" aan het Marktveld (Veerplein) in Zwijndrecht. Hij neemt het gebouw in gebruik als pakhuis. Zijn zoon Bernard verkoopt het in 1893 aan burgemeester De Bruïne, die het in 1898 verkoopt aan de rijtuig- en wagenmaker J.E. François. De heer François heeft het woonhuis (nr. 59) naast de school, met de grond erachter, dan reeds

sinds 1884 in zijn bezit. Achter het pakhuis laat hij een wagenmakerij en een smederij bouwen, met ingang aan het Slagveld. Opvallend is, dat men in de transport-acten spreekt over "het pakhuis genaamd de Franse School".

In 1920 verkoopt François de panden aan Jacobus van Namen, die het pakhuis en de wagenmakerij tot twee garages met een werkplaats verbouwt. Zijn erfgenamen verkopen in 1933 het woonhuis en één der garages aan Adrianus van der Ven. Hij laat de garage slopen en bouwt op de funderingen het "Geschenkhuis Van der Ven" (thans Groeneveld). Het woonhuis nr. 59 gebruikt hij voor privé-bewoning.

Het pakhuis "de Franse School", hier reeds verbouwd tot garage. v.l.n.r. P. van Noort, Jac. van Namen, Mevr. Van Namen-van der Have, Bets Visser en Jan van Namen. Rechts de woonhuizen Rotterdamseweg 59 en 57. Het is duidelijk te zien, dat zij later dan het pand nummer 55 zijn gebouw.

We gaan nog even terug in de tijd en volgen het verloop van het voormalige huis "de Zwaan". In de periode 1856-1873 bouwt Arie van Rijs op de grond tussen de hierboven genoemde school en het inmiddels verbouwde spuithuisje twee woonhuizen, de huidige

nummers 57 en 59. ➔ zie kadastrale kaart 1874. In de aan de achterzijde van de huizen gelegen schuur worden in 1890 enige tijd de kerkdiensten van de dolerenden o.l.v. Ds. Knoll gehouden.

In 1884 verkoopt Arie van Rijs de woning nummer 59 aan eerder genoemde J.E. François. De andere drie panden met de erachter gelegen grote schuur, verkoopt hij in 1892 aan Cornelis Joh.Los. Op het stuk grond achter de woningen begint deze een manden- en inmakerij, die hij rond 1927 naar de Ringdijk verplaatst. In 1935 koopt zijn kleinzoon Cornelis Joh. Baan het huis nummer 57. Zijn dochters bewonen het huis nog steeds.

Bertus Kramer, met zijn vrouw Jans Legerstee en zoon Henk voor de fietsenmakerij aan de achterzijde van de huizen nrs. 53-55-57. Op de achtergrond de panden van François en het torentje van de Bethel Kerk.

De panden nr. 53 en 55 worden in 1935 verkocht aan Joh. Thibaut. Zijn broer Gerardus erft de woningen. Een gedeelte verhuurt hij aan Bertus Kramer, die in het achter gelegen schuurtje een fietsenmakerij begint. Het andere gedeelte wordt vanaf 1942 verhuurd aan tandarts J. van Gent. In de loop van de 40 jaar dat hij er zijn praktijk heeft, wordt hij eigenaar van beide panden. Nadat zijn zoon de praktijk nog 10 jaar heeft voortgezet, is het pand nummer 53 onlangs verkocht en grondig verbouwd.

Twee kadastrale kaarten en een paar onderhandse acten van de Franse School uit 1856, die te voorschijn kwamen uit de nalatenschap van mijn grootvader Adrianus van der Ven, waren voor mij aanleiding de geschiedenis van dit stukje oud-Zwijndrecht nader uit te zoeken.

Ineke Spierdijk- van Dalen
Heemstede.

Geraadpleegde bronnen:

Alg.Rijksarchief Den Haag:

Oud-rechterlijk archief H.I.Ambacht en Notariëel Archief Zwijndrecht

Ministerie V.R.O.M., dienst Kadaster te Rotterdam

Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie - Den Haag

Gemeente-archief Zwijndrecht

Dr.P.Th.F.M. Boekholt: Onderwijs Geschiedenis

Met dank aan de heer H.C. Popijus e.a.

J. E. FRANCOIS,
Wagen- & Rijtuigmaker.

Leverancier van alle soorten

Kruiwagens, Handkipkarren & Vrachtwagens.

Rijkswaagweg B 205.

WOORD VOORAF

Referend naar het eind van het artikel "Van oever tot oever" in de vorige uitgave "Swindregt Were", waarin beloofd werd meester Huizing en zijn gezin nog nader te zullen "portretteren", volgt hieronder een artikel over deze voor veel ouderen onder ons nog overbekende figuur en zijn familie. Ook deze bijdrage hebben wij te danken aan zijn oudste dochter Anna B. Visser-Huizing, waarvoor onze hartelijke dank.

Waar in dit artikel naar goed oud Ambachts gebruik over "Onderdijk" en "Bovendijk" geschreven wordt, wordt met "Onderdijk" de Onderdijkserijweg bedoeld en met "Bovendijk" de Veerse-dijk.

"MEESTER HUIZING" van de 2e Openbare Lagere school aan de Wepsterlaan.

Cornelis Huizing werd geboren te Nuenen (Noord-Brabant) op 28 februari 1884. Gedurende zijn kinder- en jongensjaren woonde hij op een boerderij. Zijn vader pachtte die van de "Maatschappij van Welstand". Deze maatschappij was opgericht in 1815 en had tot doel, protestantse boeren, die meestal een gemengd bedrijf hadden, de mogelijkheid te bieden, zich in het overwegend Rooms-Katholieke Brabant een bestaan te scheppen.

Cornelis Huizing bezocht de lagere school in Nuenen en de normaalschool in Eindhoven. Deze laatstgenoemde school was namelijk destijds vrijwel de enige opleiding (afgezien van enkele rijkskweekscholen, verspreid over het gehele land), waar men de "acte tot bekwaamheid" om onderwijs te geven kon halen. En Cornelis zou "mister worre" (meester worden!).

Hij verwierf deze acte in 1903 en de hoofdacte in 1907.

Inmiddels was hij drie maanden op een openbare lagere school in Herwijnen werkzaam geweest en van 1904 tot 1908 gaf hij les op een openbare lagere school in Barneveld (buurtschap Ter-schuur).

Op 1 november 1908 werd Cornelis Huizing le onderwijzer op de 2e Openbare Lagere School in Hendrik Ido Ambacht, gelegen aan de Schoollaan. (Deze laan kreeg later de naam van Wepsterlaan, genoemd naar hem, die ook in 1908 al hoofd van genoemde school was).

Meester Huizing ging "in de kost" bij de familie Van Wingerden-van Drunen aan de Onderdijk.

Op 1 juli 1909 trouwde hij met Geertruida Verhagen, afkomstig uit Veldhoven (Noord-Brabant). Zij gingen ook aan de Onderdijk wonen in een huis, dat stond tegenover het aan de Bovendijk gelegen grote huis "Sophiapolder". In 1910 werd een dochtertje geboren, dat helaas na drie maanden weer overleed. In het gezin van Meester Huizing groeiden drie kinderen op. Anna Berdina (1913); zij trouwde op 12 juni 1940 met Willem Johannes Visser (1912), zoon van het hoofd van de 3e Openbare Lagere School aan de Oostendam. Zij wonen in 's-Gravenhage en hebben één dochter, één kleindochter en één kleinzoon.

Adriana Geertruida (1916); zij trouwde op 23 april 1941 met Pieter Johannis van der Wulp (1913), van huis uit een echte "Ambachter". Zij wonen in Delft en hebben drie zonen, één dochter, vijf kleinzonen en vier kleindochters.

Gerardus Evert (1920); hij bleef heel lang thuis wonen, studeerde theologie en trouwde op 14 oktober 1955 met Catharina Antonia van Thiel (1921), afkomstig uit Amsterdam. Zij wonen in Spijkenisse en hebben drie zonen, twee kleindochters en één kleinzoon.

Na enkele jaren aan de Onderdijk gewoond te hebben, liet Meester Huizing een huis bouwen aan het Laantje, een zijwegje van de Onderdijk,

"Het Laantje", een kort zijweggetje van de Onderdijkserijweg t.p.v. het kantoor/villa van Arie Rijsdijk Bos en Zn., in 1923.

V.l.n.r.: Maarten de Jong, een meisje dat Klootwijk heette, drie onbekende jongens, meisje in 't midden Jeanne (Adriana) Huizing (thans mevr.v.d.Wulp, dochter van meester Huizing en moeder van Gerard v.d.Wulp van de N.O.S.- woont in Delft). Vervolgens Jan de Jong en nog een onbekend jongetje, misschien Arie Tamerus. Een van de achterste twee huizen het rechtse, als je er voor staat, met puntgevel naar de weg was het woonhuis van meester C. Huizing.

tegenover de sloperij van Arie Rijsdijk aan de Bovendijk. Het huis heette "Annahof" en werd door het gezin van Meester Huizing betrokken in de zomer van 1914, vlak voor het begin van de eerste wereldoorlog.

Meester Huizing heeft zijn hele leven met veel liefde het onderwijs gediend. Het lesgeven was hem op het lijf geschreven, zowel voor de klas als particulier aan huis. Hij kon prachtig vertellen, niet alleen zijn kinderen, ook vele andere oud-leerlingen zullen daaraan nog goede herinneringen bewaren.

Behalve zijn taken, het onderwijs betreffende, vervulde Meester Huizing nog veel andere werkzaamheden. Hij was een zeer meelevend lid van de Nederlandse Hervormde Kerk. Als zodanig was hij lange tijd notabel en later vele jaren kerkvoogd. Hij heeft in deze functies de kerk, die zijn liefde had, heel lang mogen dienen. Daarnaast "deed" hij nog tal van andere dingen. Zo was hij vele jaren secretaris van de commissie tot wering van schoolverzuim. Lange tijd ging hij op zaterdagavond de kas controleren en afsluiten in de winkel van de Coöperatieve Verbruiksvereniging "De Toekomst". Hij was voorzitter van de Oranjevereniging "Juliana", voorzitter van het leesgezelschap "Ontwikkeling en Ontspanning", hij was natuurlijk, gezien zijn liefde voor het Openbaar onderwijs, lid van "Volksonderwijs" en als zodanig voorzitter van dat deel van deze instelling dat een kleuterschool wilde oprichten. Die kleuterschool is er ook inderdaad gekomen.

De tijd ging verder; soms werd de taak, die vervuld moest worden, wat zwaar. Soms ook waren er klachten, de gezondheid betreffende en toen dan ook bleek, dat de mogelijkheid er was, op 60-jarige leeftijd met pensioen te gaan en omdat hij 40 dienstjaren had en een volledig pensioen zou ontvangen, nam Meester Huizing op 28 februari 1944 afscheid van het onderwijs. Dat gebeurde in "Elim", het wijkgebouw van de Her-

vormde Kerk, dat stond aan de Bovendijk, dicht bij de plek, die men toen "Kruiswiel" noemde. Het was een wonder, dat men, in de meest donkere tijd van de tweede wereldoorlog een verlichte, verwarmde lokaliteit kon vinden!

Na de oorlog heeft Meester Huizing zich nog een poos verdienstelijk kunnen maken door op het gemeentehuis administratief werk te verrichten. Hij heeft dit, zoals zijn aard was, met hart en ziel gedaan.

In 1948 kwam er een grote verandering in het leven van Meester Huizing en zijn vrouw. De zoon was klaargekomen met zijn studie theologie; hij kreeg o.a. een beroep naar Dreischor (Schouwen-Duiveland) en nam dat beroep aan. Omdat ds. Huizing nog geen partner had, besloten de ouders het huis aan het Laantje te verkopen en met hun zoon in de pastorie te gaan wonen.

Op 12 december 1948 vond de bevestiging en de intrede in de Hervormde Kerk van Dreischor plaats en vanaf die datum kwam er voorgoed een einde aan "het wonen in Ambacht", zowel voor ds. Huizing als voor zijn ouders. Meester Huizing en zijn vrouw hebben in Dreischor goede jaren gekend. Maar ook moeilijke tijden. We behoeven alleen maar te denken aan de watersnoodramp van 1953, die ook in Dreischor veel slachtoffers eiste en veel materiële schade toebracht. Ook het gezin Huizing moest evacueren en bracht die tijd door bij hun dochter en schoonzoon in Den Haag.

In Dreischor leerde ds. Huizing zijn vrouw kennen; ze trouwden aldaar op 14 oktober 1955, zoals hiervoor al is vermeld. In 1956 ontving ds. Huizing een beroep naar Waarde (Zuid-Beveland). Hij nam dat beroep aan en de ouders verhuisden mee, nu dus naar de pastorie in Waarde. Ze moesten wel! De woningnood was nog lang niet opgelost en ze hadden immers hun huis in H.I.-Ambacht verkocht. Na enige tijd kregen de ouders aparte woonruimte. Dat was gelukkig, want

het predikantengezin breidde zich uit.

Op 6 mei 1962 trof de familie een groot verdriet: de moeder van het gezin van Meester Huizing overleed in het ziekenhuis in Goes, nadat de gezondheidstoestand van haar al een poos te wensen had overgelaten. Op 30 november 1963 kreeg Cornelis Huizing opnieuw een groot verlies te verwerken: het dochttertje uit het gezin van zijn zoon overleed plotseling. Zij was, zeker na het overlijden van zijn vrouw, hem, bij het ouder worden, tot grote vreugde geweest.

In 1964 kreeg ds. Huizing een beroep naar Haamstede. Hij nam het aan en op de vraag of zijn vader met zijn gezin mee wilde gaan, hoefde deze geen ogenblik te aarzelen; hij zou dit dolgraag doen. In Haamstede, waar de familie in de zomer van 1965 heen trok, heeft Meester Huizing nog vijf goede, zelfs zeer goede jaren mogen beleven.

Helaas kwam hieraan plotseling een einde. Meester Huizing werd op 6 juli 1970 getroffen door een droevig verkeersongeval, waaraan hij op 8 juli 1970 in het ziekenhuis in Zierikzee overleed. Op 11 juli 1970 werd in de Hervormde kerk in Haamstede een rouwdienst gehouden, waarna de begrafenis plaatsvond te Waarde, op de begraafplaats, waar ook zijn vrouw en hun kleindochtertje begraven liggen.

De teksten op hun grafstenen: "Gods doden zullen leven" en "De Heer is mijn herder" mogen hun, die achterbleven, tot troost zijn.

's-Gravenhage, 21 september 1992.

Tussen september 1992 en heden, maart 1993, ligt een half jaar verschil in tijd. Dat in een halfjaar veel kan gebeuren is een algemeen aanvaarde gedachte, zo ook nu.

Op 16 december 1992 overleed Willem Johannes Visser, echtgenoot van de schrijfster van bovenstaand artikel.

Deze deelneming gaat uit naar hen die man, vader en grootvader moeten missen en wij wensen hun kracht toe dit verlies te dragen.

Namens de redactie:

C. Lagendijk

Het bestuur van de Oranjevereniging eind jaren '30 waar dhr Huizing voorzitter van was.

Zittend v.l.n.r.: S.den Hartog, T.Leeuwenburg, I.v.d.Vlugt, C.Huizing, A.v.d.Giessen, onbekend
staande v.l.n.r.: H.Hogeweg, Ant.v.Drunen, J.Visser, M.v.d.Schee, H.Nugteren, A.Rijsdijk, A.Hooijmeijer.

DE APRIL-MEI-STAKING IN ZWIJNDRECHT

Soms vervagen de beelden...

Soms vervagen de beelden van "dingen" uit ons leven; we zullen ze echter nooit vergeten. Dat heeft elke generatie. En soms worden we herinnerd aan "zaken", waarvan we zelf niets aan den lijve hebben ondervonden. Toch, die terugkerende "klop op de deur" waarschuwt indringend, dat de huidige en toekomstige generatie alert zal moeten blijven.

Want tussen 10 mei 1940 en 5 mei 1945 ligt een periode, die velen onder ons nooit van hun leven zullen vergeten. Het waren jaren van geweld, onderdrukking, vervolging, verzet, bloed en tranen. Om dan nog maar niet de andere, ten hemelschreiende zaken te noemen. De volgorde hierbij is niet belangrijk, want die zal bepaald worden door datgene wat men zelf aan den lijve heeft ondervonden. Ieder voor zich heeft die verschrikkelijke oorlogsjaren ondergaan en verwerkt. De wonden die hierbij zijn opgelopen, zullen bij velen nooit meer geheel genezen, ook al weet men van "vergeven en vergeten".

Dat laatste is te populair om daarmee het leed van deze jaren te bagatelliseren. Bij velen onder ons leven de herinneringen aan de oorlogsjaren als de dag van gisteren. Sterker nog, rond de eerste meidagen zit men er elk jaar middenin.

Opnieuw zijn er dan de ronkende vliegtuigen, die met hun dood en verderf brengende oorlogslast onderweg zijn om te moorden. Oorlogslast, die trotse woonsteden binnen enkele minuten veranderen in rokende puinhopen, waaruit de penetrante lucht van verschroeid vlees de overlevenden en de radelozen, naar familieleden zoekenden doet kokhalzen.

Opnieuw is er het niet te stelpen bloed van getroffenen en de tranen in de vragende ogen van kinderen, vrouwen en mannen. Tranen, die bij de herinnering daaraan, opnieuw dezer dagen de

vrije loop krijgen. Tranen die begrepen moeten worden. Ook door de generaties die de verschrikkelijke oorlogsjaren niet hebben meegemaakt, maar er kennis van genomen hebben door "van horen zeggen".

Die twee minuten stilte, 's avonds op 4 mei, is nog geen fraktie van datgene wat wij de gevallen in de tweede wereldoorlog verschuldigd zijn. Landgenoten, die zijn omgekomen bij bombardementen, in concentratiekampen, in gaskamers, door Duitse kogels, door honger of die gefusilleerd werden om hun verzet tegen de bezetter. In die twee minuten stilte mogen ook zij niet vergeten worden die aan de zijde van onze bevrijders vielen, ver van hun ouders, vrouwen en kinderen.

Onvoorstelbaar is onze rijkdom in vergelijking met de honger en de nood die in de oorlogsjaren geleden is. Het eten van bieten, bloembollen en katten is ondenkbaar voor onze generaties. Toch is het allemaal gebeurd.

ZWIJNDRECHT - Naar schatting zijn er in Zwijndrecht zo'n 150 personen actief geweest binnen het verzet. Dat verzet had echter verschillende vormen. De april-mei staking in 1943 was ook een vorm van direkt verzet tegen de bezetter.

Op donderdag 29 april vaardigde generaal Christiaansen het bevel uit, dat ons leger zich weer in krijgsgevangenschap moest begeven. Dit werd het sein tot verzet. In Zwijndrecht brak een spontane, algemene staking uit onder de bedrijven.

De staking brak uit op vrijdag 30 april. Bij de Verenigde Oliefabrieken (Unimills) hadden de werknemers op die dag 's morgens vrij om de begrafenis van één van de direktoren, ir Madlener, bij te wonen. 's Middags verscheen slechts een gedeelte op de fabriek. Op het kantoor van dit bedrijf had een bespreking plaats, waaraan de direktoren Groot en De Veer en de N.S.B.-

sociaal voorman J.C. de Kok, deelnamen. De laatste oefende op de direktie druk uit om maatregelen te nemen ter onderdrukking van de staking. De direktie weigerde hieraan gevolg te geven. De sociaal voorman en mede-N.S.B.'ers hadden reeds op de fabriek gepoogd de arbeiders van staking te weerhouden, echter zonder succes.

PRINCIPIEEL

Doordat de staking juist op vrijdag uitbrak, dreigde dat de arbeiders hun weekloon niet uitbetaald zouden krijgen. DirektEUR J. van der Togt bood de arbeiders aan om hun loon uit te betalen alvorens zij de fabriek aan de Rotterdamseweg verlieten. De stakers bleven principieel en zeiden: "Het is nu geen kwestie van geld, het gaat tegen de moffen". Bij Zwanenburg betaalde direktEUR Vriesman niet alleen het weekloon uit, doch ook nog dat van de daarop volgende week. Bij Schokbeton kregen de arbeiders de mededeling dat zij de volgende ochtend hun loon konden komen halen.

Toen vond ongeveer veertig procent van de bevolking van Zwijndrecht zijn bestaan in tuinbouw en uitvoerhandel, zodat de veiling een zeer belangrijke rol speelde. Op de bewuste vrijdagmorgen (30 april) vindt er nog normale aanvoer op de veiling plaats. Maar keurmeester De Waard vraagt de tuinders wat ze eigenlijk nog op de veiling zoeken. De tuinders plegen overleg en rijden dan ineens met hun wagens, volgeladen met groenten, weg. In de straten van de gemeente worden de kisten met groenten afgeladen, weggegeven of tegen een luttele prijs verkocht aan de inwoners. Ook de veiling ligt nu stil.

BERICHT

Burgemeester Aeckerlin was een N.S.B.'er en welke berichten hij had doorgegeven aan de Duitsers was niet geheel duidelijk, maar op

1 mei verschenen twee S.D.'ers en een Nederlandse S.S.'er op het gemeentehuis. Eén van de S.D.'ers was de beruchte Hoffman. Er volgde een bespreking met Aeckerlin. De eerste daad was een verzoek aan verschillende direktoren om op het politiebureau te verschijnen. Alle direktoren liepen in de val, want toen zij op het politiebureau verschenen, bevonden ze zich onder arrest. De S.D.'er Hoffman nam de leiding. Met dreigementen werd aan elk afzonderlijk de eis gesteld om de personeelslijst in te leveren. Alle direktoren weigerden in eerste instantie, maar onder dreiging van gefusilleerd te worden, zwichtten zij uiteindelijk. De direktoren bleven echter daarna in arrest. Hoffman kruiste van elke lijst een aantal namen aan en gaf de politie opdracht deze stakers te arresteren. Nu schijnt Aeckerlin of politiecommandant Gras hem te hebben meegedeeld dat dit onmogelijk was gezien de geringe sterkte van de politie in Zwijndrecht. Daarop gaf Hoffman bevel de Luchtbescherming in te schakelen.

Agenten werden uitgezonden om de mannen van de Luchtbeschermingsordedienst te verzoeken om op het gemeentehuis te komen. Deze vermoedden geen kwaad en vroegen zich af, waarom zij op het gemeentehuis moesten komen.

WEIGERING

Onder deze mannen van de luchtbescherming bevonden zich ook Van den Herik en G.C.de Waard, een zoon van de keurmeester van de veiling. Van den Herik was in het gemeentehuis naar beneden gegaan en had gezien, dat er lijsten van stakers werden klaargemaakt. Hij ging weer naar boven en deelde de anderen mee, dat hij zou weigeren om zijn medeburgers te arresteren. De Waard stemde met hem in en sprak met Van den Herik af om in geen geval hun medewerking te verlenen. Na hun weigering tegenover politie

commandant Gras moesten De Waard en Van den Herik voor burgemeester Aeckerlin verschijnen. Driemaal werd Van den Herik door Hoffman gesommeerd op straffe van fusillering om stakers te gaan ophalen. Hoffman vroeg nog of hij er dan geen bezwaar tegen had om met een politieagent mee te rijden. Ook dit weigerde Van den Herik. Ondanks de herhaalde sommaties en intimidaties bleef ook De Waard op zijn stuk staan en zei: "Wij doen niets voor de Duiters". Hoffman gaf nu bevel aan de politie om beide mannen "ein zu sperren". Door de agenten werd nog druk op hen uitgeoefend om hen tot andere gedachten te brengen, echter zonder resultaat. Ook werd voorgesteld, dat zij zogenaamd zouden zeggen het wel te doen en onderweg zouden onderduiken. Ook dat weigerden beiden. Niemand twijfelde dat beiden zouden worden doodgeschoten. De familie werd gewaarschuwd om afscheid te komen nemen.

ARRESTATIES

Intussen waren politie en luchtbescherming bezig de stakers te arresteren. Verschillende wisten te ontsnappen, doch een 120 werden binnengebracht. Als tragische bijzonderheid moet nog worden vermeld, dat een vader zijn eigen zoon moest arresteren. Dalenoord Sr. kreeg opdracht zijn zoon W. Dalenoord van Schokbeton te arresteren. Deze werd later in verband met zijn principieel verzet naar Vught gezonden.

In het gemeentehuis bevonden zich nu behalve de 120 gearresteerde stakers ook de gearresteerde direktoren. Om ongeveer 8.00 uur arriveerde bij het gemeentehuis een aantal autobussen met een 30-tal zwaarbewapende Grüne Polizisten. Het gemeentehuis werd afgezet en iedereen in het gemeentehuis -met uitzondering van de arrestanten- werd gelast dit te verlaten. Er volgde nu een geestelijke marteling, zoals deze alleen door een S.D.'er kon worden uitgedacht.

MUUR

Alle arrestanten waren bijeengebracht in de

raadzaal. Hoffman kwam binnen en gelastte hen zich aan één zijde tegen de muur op te stellen. Daarna inspekteerde hij of alle ramen en deuren wel goed waren gesloten. De hoofdingang werd geopend en zwaar stappend kwamen 30 Grüne Politisten met geweren en automatische wapens binnen, de helm op.

Deze stelden zich in het gelid op aan de andere zijde van de zaal, tegenover de arrestanten.

Er volgde nu een angstig half uur. De meeste aanwezigen dachten, dat zij ter plaatse zouden worden doodgeschoten. Een doodse stilte heerste. De aanblik van deze 30 Grüne Politisten met de strakke onbewogen gezichten onder de zware helmen, de automatische wapens die zij in de hand hadden, maakten de spanning haast ondraaglijk. Na een half uur mochten de oudsten gaan zitten, daarna de anderen. Ook de Grüne Politie ging zitten en zette de helmen af. De spanning was geweken.

PROCES-VERBAAL

's Nachts om half één werden de arrestanten naar beneden gebracht en onder zware bewaking in de gereedstaande autobussen naar het politiebureau Haagse Veer in Rotterdam gebracht.

De Waard en Van den Herik vertoefden toen nog steeds in een cel in het politiebureau. Zondag 2 mei kregen zij bezoek van familie en kennissen. Bode Van Haren en rechercheur Menke hadden dit mogelijk gemaakt. Ook de 75-jarige moeder van Van den Herik kwam haar zoon bezoeken om afscheid te nemen. Dezelfde dag weigerde Van den Herik een uitvoerig proces-verbaal te ondertekenen. Daarin was onder meer vermeld dat hij raadslid, bestuurslid A.R.Kiesvereniging, secretaris Chr.Besturenbond enz. was.

Van den Herik zei alleen bereid te zijn een verklaring te ondertekenen waarin stond dat hij als lid van de luchtbescherming alleen politiediensten had te verrichten bij luchtalarm en bominslag.

MEDELEVEN

Maandagochtend 3 mei kwam het bevel voor hun transport naar Rotterdam. Alle agenten drukten hen de hand met uitzondering van commandant Gras. Onder bewaking van een marechaussee werden zij te voet naar het station gebracht. Het medeleven langs de weg was algemeen. Iedereen wilde hen de hand drukken. Iedereen wuifde. Van den Herik en de Waard werden naar het S.D.-gebouw aan de Heemraadssingel gebracht.

Dezelfde morgen was het werk hervat op de Zwijndrechtse bedrijven, ofschoon verschillende arbeiders nog wegbleven. Bij de Schokindustrie waren de arbeiders wel aanwezig, doch pleegden overleg in het schaftlokaal. Gras kwam op het terrein en hield in het schaftlokaal een toespraak vol met bedreigingen, indien zij het werk niet zouden hervatten.

VERHOOR

Bij het betreden van het Haagse Veer werden de direktoren Van der Togt en Vriesman nog de hoed van het hoofd geslagen door een Nederlandse S.S.'er. Persoonsbewijzen werden ingenomen en het verhoor begon. Dit werd voortgezet tot zondagochtend 7.00 uur en hervat om 5.00 uur 's middags. Toen werden vrijgelaten direktor De Groot van Verenigde Oliefabrieken, Vriesman van Zwanenburg en Sprey van Groot en Van Vliet (Slikkerveer). 's Avonds werden Van der Togt en Smalen verhoord door Hoffman en daarna vrijgelaten. Zij reisden naar Zwijndrecht. Een honderd meter voor zijn huis werd Van der Togt opgewacht door Gras, die hem meedeelde, dat men in Rotterdam nog wat vergeten was en dat hij weer terug moest. Ook Van Smalen werd gearresteerd. 's Avonds kwam Hoffman hen per auto ophalen. In de auto vertelde Hoffman leugenachtig, dat zij op een verkeerd proces-verbaal waren vrijgelaten, maar dat maandag de zaak wel in orde zou komen.

DIEVENWAGEN

Die maandag zouden 21 personen, de zogenaamde ernstigste delinquenten, in een dievenwagen geladen worden om naar het S.D.-gebouw aan de Heemraadssingel vervoerd te worden. Ook van Smalen en Van der Togt waren bij de 21.

In het S.D.-gebouw hebben zij uren onder strenge bewaking gestaan. Zij schreven afscheidsbrieven op papier, dat zij bij zich hadden. Uren later werden zij teruggebracht naar het Haagse Veer. Hier werden zij opgesloten in een kelderruimte van vijf bij acht meter, waar zij de overigen van de 62 afgeroepen aantreffen. Per 10 man waren slechts 2 strozakken aanwezig. Er volgden nu dagen van angstige spanning. Elke dag, elk uur verwachtten zij het executiepeloton. Bij elke maaltijd werd gebeden en voorgelezen door Van Noppen (boekhouder van de Groot en Vliet, Slikkerveer). Ook zongen zij gemeenschappelijk psalm 50. Donderdagochtend 6 mei werd hen meegedeeld dat zij op transport naar Vught gingen. Met vreugde werd deze mededeling aangehoord. Zij wisten nu, dat zij niet zouden worden doodgeschoten.

"HET IS MIS"

Naar het S.D.-gebouw waren maandag 3 mei ook Van den Herik en De Waard vervoerd. Zij werden hier opgesloten in een cel met 25 man. De Waard werd eerst verhoord. Toen hij terugkwam, zei hij tegen v.d.Herik "het is mis". Van den Herik werd meegedeeld dat dit de laatste dag van zijn leven was en dat hij de volgende ochtend om 5 uur zou worden doodgeschoten. Hetzelfde was tegen De Waard gezegd. Dezelfde middag om half vier kwam een Duitser hun cel binnen en riep hun namen af. Tot hun verbazing hoorden zij dat zij zouden worden vrijgelaten, doch indien zij ooit weer zouden worden gegrepen, zij dit gebouw niet meer levend zouden verlaten.

DEMONSTRATIE

Toen ze 's avonds op het station van Zwijn-

drecht arriveerden, stond het ondanks het standrecht, dat samenscholingen van meer dan vijf personen verbood, zwart van de mensen. Het werd een demonstratie. Iedereen wilde hen de hand drukken. Er was een feeststemming. In optocht ging het naar huis. Eigenlijk waren het twee optochten. Een met Van den Herik als middelpunt, de andere met De Waard. Deze laatste optocht ging langs het gemeentehuis, waar juist burgemeester Aeckerlin met de wethouders vergaderden. Aeckerlin gooide het raam open, trok zijn revolver en sommeerde agenten om de menigte tegen te houden en terug te drijven. Aeckerlin richtte zijn revolver op De Waard, die met zijn familie mocht passeren en schreeuwde verwensingen tegen De Waard. Hij stelde De Waard verantwoordelijk voor de demonstratie.

Vele arbeiders waren die maandag weer thuis gekeerd, doch over het lot van de anderen heerste grote onzekerheid. Vele pogingen werden in het werk gesteld om hen vrij te krijgen, o.a. door directeur De Groot, directeur Van der Togt, directeur Kooiman, echter alles zonder resultaat. Die week werden allen vrijgelaten met uitzondering van een 20 man. Deze werden naar Vught gezonden.

WRAAK

Van den Herik en De Waard waren dus vrij, doch Aeckerlin zinde op wraak. Dinsdag 4 mei ontving De Waard een oproep tot tewerkstelling in Duitsland. Hij dook onder, ging in het verzetswerk. Op 1 augustus 1944 werd hij echter in Rotterdam door de S.D. gearresteerd. Na een verblijf van 14 dagen op het Haagse Veer werd hij op transport gesteld naar Vught, waar hij op 30 augustus (1944) is gefusilleerd.

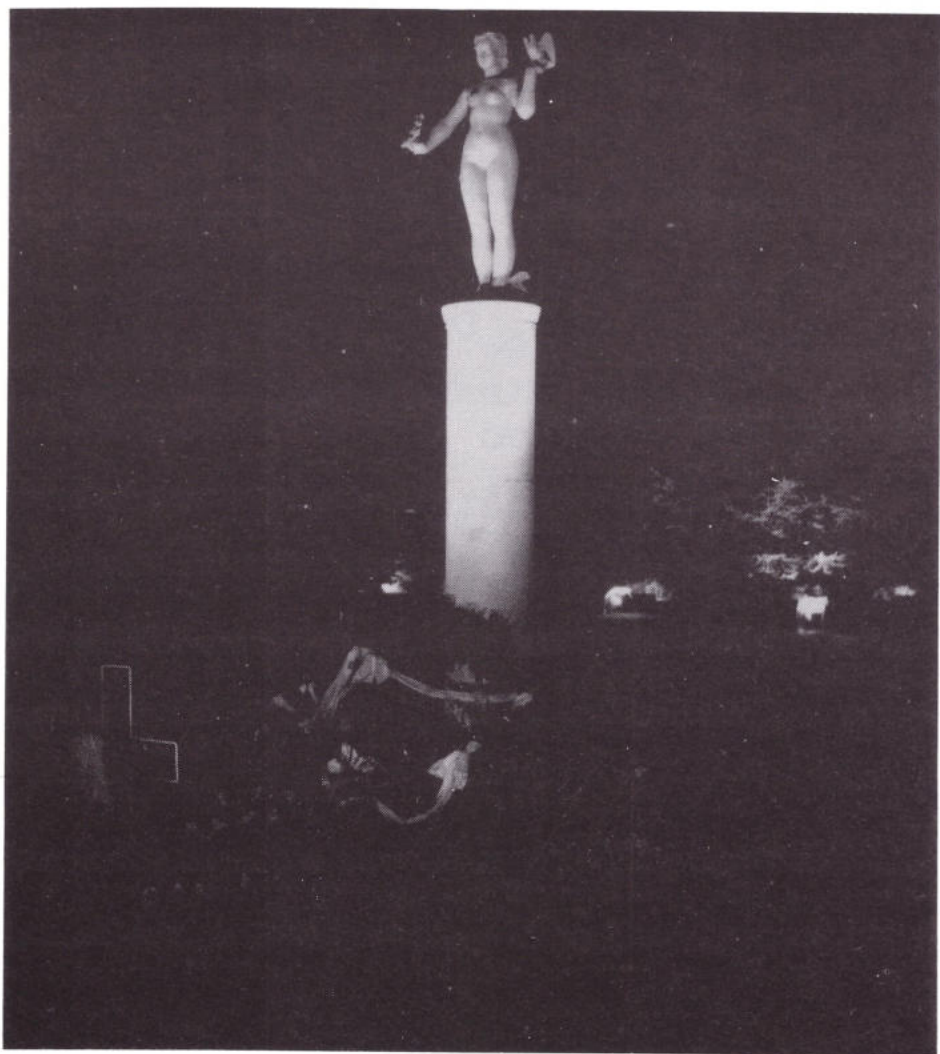
Van den Herik werd ontslagen bij sociale zaken. Door relaties kwam hij terecht bij de distributiedienst, waar hij in de gelegenheid was illegaal werd te verrichten, bonkaarten voor onderduikers enz.

In juli 1944 werd ook hij opgeroepen voor tewerkstelling in Duitsland. Door afspraak met de keurende geneesheer werd hij echter afgekeurd.

De Waard was een indirect slachtoffer. Wij denken tevens W. Vernes, arbeider van de Verenigde Oliefabrieken te Zwijndrecht.

In Vught kreeg hij een acute blindedarmontsteking en overleed door onvoldoende medische verzorging.

Overgenomen uit "De Zwijndrechtse Combinatie" van woensdag 1 mei 1985. Naar een verslag van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIOD), geschreven door M.H. Bouwman, Rotterdam 9 september 1947.

Bericht aan de lezer.

'Het Nieuwsblad van de Hoeksche Waard en Ysselmonde is een blad waarin medelingen stonden over de dagelijkse gebeurtenissen in dorpen liggende in boven genoemde landstrekken. Het zijn vanzelfsprekend geen diepgaande beschouwingen maar alleen wat van belang was als leesvoer voor de gewone man. Het blad is opgericht door de heer Welker, schoolmeester te Numansdorp in 1878 - uitgeverij, W. Hoogwerf te Oud-Beijerland, op 10.10.1903 schreef de heer Welker een boekje over de belevenissen in dorpen en gehuchten liggende in bovengenoemde eilanden. Het boekje is bij deze krant niet meer verkrijgbaar, alleen de Hist. ver. v. Heijenoord heeft nog een boekje in haar bezit, tevens alle ingebonden jaargangen van deze krant van 1878 tot heden, behalve de jaargang 1953, welke tijdens de Watersnoodramp zodanig was beschadigd dat alles onleesbaar was geworden. De gem. bibliotheek v. R. dam heeft de jaargangen 1900 tot heden in haar bezit behalve - 1918 en 1944. Naast de vele voor de tegenwoordige lezer als onbenutlig voorkomende berichtgeving uit de jaren 1900 - 1925 staan er toch ook wel berichten in die een beeld geven van b.v. de ongekende ijspret in die jaren. Wat voor 's-Hertogenbosch het Carnaval is en was, waren het de genoegens van de dichtgevroren Waal, die een groot vermaak verschaften.

Nieuwsbl. van de Hoeksche Waard en Ysselmonde - jaar 1900

Zw.dr. 30.12.1899. Ijsbrekers zijn begonnen het ijs in de Noord voor het veer te breken.

Er zit een lek in de watertoren men heeft er eenige dagen naar gezocht. Het euvel is verholpen. De vrouwen kunnen de waschborstel weer ter hand nemen.

R.kerk, 30.12.1899. Buitengewoon groot is het aantal sterfgevallen alhier, het merendeel zijn het bejaarde menschen maar ook jongeren worden niet gespaard. In één gezin stierven binnen een paardagen een zoon van 25 en een van 35 jaar. Van 22 tot 28 Dec. stierven 3 pers. tusschen 60 en 70 jaar, van 70-80 jaar stierven 4 pers., in nog geen week tijd stierven er 21 personen.

R.kerk, 12.1.1900. De Stand der bevolking op 31.12.1898, 8431 pers., op 31.12.1899, 8471 pers.

H.l.Amb. 23.1.1900. J. Stehouwer is ontslag verleend als lid v.d. gem.raad wegens vertrek uit de gem.

Aan de Christelijke school alhier is tot onderwijzeres benoemd; mej. Duizer te Giesendam.

De oorlog in Zuid Afrika, de Engelsche troepen hebben de boeren uit Spioenkop verdreven.

H.I. Amb. 13.2.1900 De stand der bevolking v. H.I. Amb. op 31.12.1898,
Manl. 1488 pers. Vrouwl. 1489 pers. Totaal, 2977 pers.
Op 31.12.1899, Totaal 3027 pers. Echtscheidingen: 1. Levent-geb. 5.

H.I. Amb. De toestand op „de Waal” 12.2.1900

De strenge winter welke wij in de maand Dec. j.l. hebben door-
worsteld heeft zich thans weder herhaald. Door het zachte
weer der laatste weken had menig een al de hoop gekoesterd
dat de Wintervorst zoo zachtjes aan afscheid zou blazen. Wel
had men nog op een paar dagen vorst gerekend maar de streng-
heid zijner heerschappij in de afgelopen week was menig een
overvallen. Enkele zoo hier als elders, die de spa reeds in de
grond hadden gestoken moesten hun werk staken. De Waalvis-
schers /broodvisschers/ die vóór de visscherij gesloten werd, op
een ruime vangst gehoopt hadden konden hun netten opbergen.
De beurtschipper v. den Herik die met vele moeite zijn schip
door het ijs kon krijgen ligt thans ingevroren bij de kerk.

H.I. Amb. 9.2.1900 Wegens diefstal van ijzer ten nadeele van Filippus
Stijnis te H.I. Amb. waren gedagvaard; Jacob de K., en Adrianus v.
allen knapen v. 14 jaar. Zij hadden een onderstel van een braak-
machine bij de „Tagrijn” /uitdrager/ Rijsdijk verkocht en de op-
brengst verdeeld. Straf: plaatsings in een opvoedings gesticht.

Oostendam, 16.10.1900. Aanleg Elec. verlichting in de Vlasfabriek van A.L. Molendijk in de „Paradijshoeve“ onder Z.kerk.

De heer C.A. Alewijnse uit Nijmegen installeerde in zijn fabriek een verlichtings machine. Velen waren verbaast bij het zien v.d. Electriche lampjes ...

'Liefde loosheid in Zwijndrecht'

16.11.1900. Een 18 jarige simpele, zachtmoedige jongen, een zekere A.R. wiens vader sedert Nov. 1899 was overl- en daar veel verdriet van had werd door zijn stiefmoeder het huis uit gezet omdat hij zelf de kost niet kon verdienen. Zijn voogd bekommerde zich in't geheel niet om de jongen. Doordat hij geen handwerk had geleerd moest hij leven van een snede brood hem door die engene toegestoken. Na nachtenlang in weer en wind in Zw.dr. te hebben rondgezworven mocht hij een paar keer slapen in het onverwarmde Veerhuis maar ook daar moest hij vertrekken. De heer Hoboken eigenaar v. de glasblazerij aldaar 's avonds laat thuis komende, zag de jongen in een regenbui tegen de muur van de fabriek gedrukt staan. De heer Hoboken die zich het lot v.d. ongelukkige jongen aantrok nodigde hem uit zich te slapen te leggen bij de ovens v.d. glasfabriek. Met het oog op de naderende winter gaat deze jongen een treurige tijd tegemoet, maar geen mensch wil zich over hem ontfermen. !!

Rijsoord 11.9.1900. Zondagavond werd alhier de rust verstoord door eenige jongelieden uit H.I. Amb., die bezoek brachten aan de herberg, „de drie Oranje klanten”. Er werd gevloekt, geslagen en gescholden. De veldwachter bracht hen tot bedaren. De Ambachters vervolgde al razende en tierende hun weg naar het Stoomgemaal a. d. Achteramb. weg en begonnen daar elkaar af te tuigen, veldwachter de Boer sloeg met de blanke sabel de jongelieden uit elkaar die daarna overdekt met schrammen en builen huiswaarts keerden.

H.I. Amb. 5.10.1900. Aanstaaende Dinsdag zal het orgel, wat het kerkbestuur der Ned. Herv. kerk gekocht heeft, worden ingewijd. Het orgel heeft dienst gedaan in de Geref. kerk - Nobelstr. den Haag. Indertijd is dit orgel gebouwd voor de Prinselijke kapel te Delft. Het is thans gerestaureerd door de orgelmaker O. Koch. Ds. Boss zal een toepasselijk woord spreken. De heer Schotel zal geheel belangeloos het orgel besteten. bespelen.

H.I. Amb. 29.10.1900. Repetities van Ido's Fanfare vonden plaats in de tuin van Frank Rijdsdijk, Scheepsslooper alhier. De tuin was sierlijk met electrische lampjes verlicht.

29.10.1900 Een repetitie v.d. Zangver. „Ons genoeg, directeur J. van Elk Az.

Colofon

"Swindregt Were", een naam die naast "Swijndregt Were" al vroeg gebruikt wordt voor de Zwijndrechtse Waard, is het periodiek van het Historisch Genootschap Hendrik Ido Ambacht en de Historische Vereniging Zwijndrecht. Het blad verschijnt twee tot drie keer per jaar en wordt gratis aan de leden toegezonden.

Redactie H.I.Ambacht:	Redactie Zwijndrecht:
mw.P.M.Kats-	drs.C.R. van den Berg
van de Velden	mw.E.Dreesens-
C. Lagendijk	van der Linden
A. de Zeeuw	A. van der Linden
	K. Popijus

Redactie-adres voor H.I.Ambacht:
Weteringsingel 118B
3342 AL H.I.Ambacht tel. 01858-13965

Redactie-adres voor Zwijndrecht:
Prins Bernhardstraat 28,
3331 BR Zwijndrecht tel.078 - 194677
(tevens adres secretariaat Historische Vereniging Zwijndrecht).

Secretariaat Historisch Genootschap Hendrik Ido Ambacht:
Ir. H. van Vliet, Weteringsingel 38
3242 AJ H.I.Ambacht - telefoon 01858-12272
Postgiro 440728

Druk: Pro Patria Zwijndrecht

De verkoopprijs voor losse nummers: f 4,75

ISBN 90 - 732236 - 08 - 8

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de onder auteursnaam geplaatste artikelen.

